

منظومه فکری امام خمینی (ره)

عبدالحسین خسروپناه
و جمعی از پژوهشگران

مؤسسه انتشارات امیرکبیر

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

مجموعه فکری امام خمینی (ره)

عبدالحسین خسروپناه و جمعی از پژوهشگران

شر: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

چاپ اول: ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

طراح جلد: سیدایان فوری

چاپ و صحافی: واژه پارس اندیشه چاپ اندیشه

سرشناسه: خسروپناه، عبدالحسین، ۱۳۴۵.

عنوان و نام پدیدآور: منظومه فکری امام خمینی (ره) و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران: مجموعه فکری از پژوهشگران.

مشخصات نشر: تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۹۶۴ص.

شابک: ۷-۳۴۵-۱۰۸-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

یادداشت: کتابخانه. یادداشت: نمایه.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۰۲-۱۳۶۸. -- نقد و تفسیر.

موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI-- Criticism and interpretation.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه. -- بازه اسلام.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه. -- دربار اسلام.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه. -- مسائل اجتماعی.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه. -- سیاست.

شناسه افزوده: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ م ۸۷۶/خ ۱۵۷۶ DSR

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۱۵۷۵۱

تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن: ۸۸۵۰۳۳۴۱ - ۸۸۵۰۵۴۰۲

www.poiict.ir

همه حقوق محفوظ است

فهرست اجمالی

۳۱	پیشگفتار
۳۵	مقدمه / عبدالرحمن خاوری

بخش اول: نظام های منشی و نگرشی (جهان بینی اسلامی)

۷۱	فصل اول: منطق فهم اسلام / حسن حسینی آزاد
۱۱۷	فصل دوم: خداشناسی توحیدی / محمدحسن قدردان قراملکی
۱۴۷	فصل سوم: ولایت شناسی / حسین روحانی نژاد
۱۷۹	فصل چهارم: اسلام شناسی / محمدتقی سهرابی
۲۰۵	فصل پنجم: جهان شناسی اسلامی / بهروز محمدی منفرد
۲۲۵	فصل ششم: انسان شناسی اسلامی / رضا میرزایی
۲۵۹	فصل هفتم: جامعه اسلامی / فاضل حسامی

بخش دوم: نظام های منشی و رفتاری اسلام

۳۳۳	فصل اول: نظام معنویت اسلامی / محمدجواد رودگر
۳۳۳	فصل دوم: نظام اخلاق اسلامی / محسن سادات کیایی
۳۷۳	فصل سوم: نظام تربیتی اسلام / علی همت بناری
۴۰۹	فصل چهارم: نظام عبادی اسلام / قاسم بابایی

بخش سوم: نظام های اجتماعی اسلام

۴۵۱	فصل اول: نظام فرهنگ اسلامی / علی ذوعلم
-----	--

فصل دوم: نظام علمی اسلام / حسین صالحی مالستانی.....	۴۸۵
فصل سوم: نظام مدیریت اسلامی / علی آقابیروز.....	۵۲۹
فصل چهارم: نظام سیاست اسلامی / بهرام اخوان کاظمی.....	۵۶۹
فصل پنجم: نظام اقتصاد اسلامی / احمد رضا صفا.....	۶۱۵
فصل ششم: نظام حقوق اسلامی / حجت‌الله فتاحی.....	۶۶۷
فصل هفتم: نظام قضایی اسلام / سیداحمد حبیب‌نژاد.....	۶۹۱
فصل هشتم: نظام امنیتی - دفاعی اسلام / علی اصغر همتیان.....	۷۱۳

بخش چهارم: اهداف اجتماعی اسلام

فصل اول: استعاره اسلامی / سیدمرتضی نبوی، صالح اسکندری.....	۷۴۵
فصل دوم: زاد و بوم اسلام / علی حسن زاده.....	۷۷۵
فصل سوم: عدالت اسلامی / علی‌علی‌خان خاکیان، رقیه یوسفی.....	۸۰۹
فصل چهارم: پیشرفت اسلامی / عبد‌الله رفیعی آتانی.....	۸۵۱
فصل پنجم: تمدن اسلامی / عبدالعزیز خسروپناه، مهدی شاهرخ اصفهانی.....	۸۷۵
جمع‌بندی.....	۹۱۳
فهرست منابع.....	۹۱۵
فهرست آیات.....	۹۳۱
فهرست روایات.....	۹۳۹
نمایه.....	۹۴۳

فهرست تفصیلی

۳۱	پیشگفتار
۳۵	مقدمه
۳۶	چیستی و ضرورت منظره فکری
۳۷	روش مطالعه نظام‌مند
۳۸	روش تجزیه‌گرایانه
۳۸	روش کل‌گرایانه
۴۰	روش استنباط منظومه فکری
۴۴	منطق ساختاری منظومه فکری
۴۶	ساختار کلان منظومه فکری
۴۷	شیوه‌نامه نگارش منظومه فکری
۴۹	چیستی نظام و منظومه
۵۰	چکیده منظومه فکری امام خمینی
۵۰	بخش اول: نظام‌های بینشی و نگرشی اسلام
۵۵	بخش دوم: نظام‌های منشی و رفتاری اسلام
۵۸	بخش سوم: نظام‌های اجتماعی اسلام
۶۵	بخش چهارم: اهداف اجتماعی اسلام

بخش اول: نظام‌های بینشی و نگرشی (جهان‌بینی اسلامی)

۷۱	فصل اول: منطق فهم اسلام
۷۱	گفتار اول: کلیات

۷۲	چیستی منطق فهم اسلام
۷۴	ضرورت شناخت منطق فهم اسلام
۷۵	جایگاه منطق فهم اسلام در منظومه فکری امام(ره)
۷۹	گفتار دوم: عقلانیت معرفت
۷۹	چیستی معرفت
۸۰	امکان معرفت
۸۶	ابزار و منابع معرفت
۹۰	ارزش و معیار معرفت
۹۱	گفتار سوم: عقلانیت معرفت دینی
۹۲	عرفت دینی
۹۳	امکان معرفت دینی
۹۴	ابزار و منابع معرفت دینی
۹۸	ارزش و معیار معرفت دینی
۱۰۰	گفتار چهارم: گونه‌شناسی معرفت دینی
۱۰۰	ترجمه
۱۰۱	تفسیر
۱۰۷	تاویل
۱۰۹	گفتار پنجم: آسیب‌شناسی معرفت دینی
۱۱۰	تفسیر به رأی
۱۱۲	تحریف
۱۱۴	بدعت
۱۱۷	فصل دوم: خداشناسی توحیدی
۱۱۷	گفتار اول: ضرورت شناخت خدا
۱۱۸	پاسخ به غریزه کنجکاوی
۱۱۸	لزوم شکر منعم
۱۱۹	لزوم دفع خطر و آسیب محتمل
۱۲۰	گفتار دوم: جایگاه خداشناسی

۱۲۰.....	معرفت خدا، غایت خلقت و بعثت
۱۲۱.....	تمام علوم، مقدمه شناخت خداوند
۱۲۲.....	گفتار سوم: امکان یا استحاله شناخت ذات خدا
۱۲۸.....	گفتار چهارم: راه‌های شناخت خدا
۱۲۸.....	الف: راه عقلی
۱۲۹.....	ب: راه طبیعی
۱۳۰.....	ج: راه شهود و عرفان
۱۳۱.....	گفتار پنجم: ب‌اهین اثبات خدا
۱۳۱.....	برهان اول: ب‌ن امکان و وجوب
۱۳۳.....	برهان دوم: برهان صریحین
۱۳۵.....	برهان سوم: برهان حدوث
۱۳۶.....	برهان چهارم: فطری
۱۳۹.....	برهان پنجم: نفس
۱۴۱.....	برهان ششم: حرکت
۱۴۴.....	برهان هفتم: نظم
۱۴۶.....	نتیجه
۱۴۷.....	فصل سوم: ولایت‌شناسی
۱۴۷.....	گفتار اول: کلیات
۱۵۷.....	گفتار دوم: ضرورت وجود انسان کامل
۱۵۹.....	گفتار سوم: صفات انسان کامل
۱۵۹.....	علم لدنی
۱۶۱.....	معجزه و کرامت
۱۶۴.....	عصمت
۱۶۶.....	گفتار چهارم: انواع ولایت
۱۶۹.....	گفتار پنجم: رسالت انسان کامل
۱۶۹.....	بسط خداشناسی و خداخواهی
۱۷۰.....	انسان‌سازی

- آخرت خواهی (پیوند دنیا و آخرت) ۱۷۲
- گفتار ششم: حقانیت ولایت ائمه اثنی عشر ۱۷۲
- منزلت اهل بیت (علیهم السلام) ۱۷۳
- گفتار هفتم: مهدویت ۱۷۵
- گفتار هشتم: ولایت فقیه، استمرار ولایت ائمه ۱۷۷
- فصل چهارم: اسلام شناسی ۱۷۹
- گفتار اول: کلیات ۱۸۰
- مبار دوم: جریان شناسی شناخت اسلام ۱۸۰
- اسلام شناسی و ادغام آمریکایی ۱۸۰
- جایگاه اسلام هم سو با اسلام آمریکایی ۱۸۴
- گفتار سوم: حقانیت اسلام ۱۸۶
- گفتار چهارم: مذاقته بین اسلام ۱۸۷
- گفتار پنجم: اهداف و مقاصد اسلام ۱۸۸
- گفتار ششم: قلمرو و جامعیت اسلام ۱۹۲
- گفتار هفتم: جاودانگی و جهانی بودن اسلام ۱۹۳
- جاودانگی اسلام ۱۹۴
- جهانی بودن اسلام ۱۹۵
- گفتار هشتم: اسلام و تعقل و تعلم ۱۹۶
- گفتار نهم: خاتمیت و نقش اهل بیت (ع) ۱۹۷
- گفتار دهم: اسلام و عالمان دین ۱۹۹
- گفتار یازدهم: راهبردهای کلان اسلام ۲۰۱
- وحدت اسلامی ۲۰۱
- پیشرفت اسلامی ۲۰۲
- تمدن اسلامی ۲۰۲
- بیداری اسلامی ۲۰۳
- گفتار دوازدهم: مبانی قیام امام خمینی ۲۰۳

۲۰۵	فصل پنجم: جهان‌شناسی اسلامی
۲۰۶	گفتار اول: شناخت جهان هستی
۲۰۷	گفتار دوم: هدف‌داری خلقت جهان
۲۰۸	گفتار سوم: مراتب عالم
۲۰۸	عالم لاهوت
۲۰۹	عالم جبروت
۲۱۲	عالم ملکوت
۲۱۳	عالم ناسوت یا طبیعت
۲۱۳	گفتار چهارم: ارتباط عالم هستی
۲۱۶	گفتار پنجم: عالم آخرت
۲۱۶	تمایز عالم آخرت و عالم دنیا
۲۱۶	معاد روحانی و معاد جسمانی
۲۱۸	توجیه عقلی معاد جسمانی
۲۱۹	تبیین کیفیت معاد جسمانی
۲۲۱	گفتار ششم: نظام احسن جهان
۲۲۳	نتیجه
۲۲۵	فصل ششم: انسان‌شناسی اسلامی
۲۲۵	گفتار اول: کلیات
۲۲۵	مفهوم انسان‌شناسی
۲۲۷	ضرورت شناخت انسان
۲۲۹	جایگاه انسان‌شناسی در منظومه فکری و اجتماعی امام
۲۳۱	گفتار دوم: حقیقت انسان
۲۳۴	قوای نفس انسانی
۲۳۷	گفتار سوم: فطرت
۲۴۰	گفتار چهارم: ویژگی‌های انسان
۲۴۰	جایگاه انسان در نظام هستی
۲۴۱	تجرد نفس

۲۴۲.....	خلود نفس.....
۲۴۲.....	ذو مراتب بودن.....
۲۴۷.....	اختیار.....
۲۴۹.....	تربیت پذیری.....
۲۵۲.....	کمال جویی.....
۲۵۳.....	گفتار پنجم: ویژگی‌های انسان‌شناسی اسلامی.....
۲۵۳.....	رشد و تعالی معنوی.....
۲۵۴.....	توجه به همه شئون حیات دنیوی بشری.....
۲۵۵.....	تفاوت نگاه اسلام به علوم طبیعی.....
۲۵۶.....	گفتار ششم: کارکردهای انسان‌شناسی اسلامی.....
۲۵۷.....	سلامت پذیری.....
۲۵۷.....	توجه به بنیان‌های اخلاقی و ایجاد امنیت روانی.....
۲۵۹.....	فصل هفتم: جامعه اسلام.....
۲۵۹.....	گفتار اول: کلیات.....
۲۵۹.....	ضرورت بحث از جامعه مطلوب.....
۲۶۲.....	چیستی جامعه مطلوب.....
۲۶۲.....	گفتار دوم: مبانی جامعه مطلوب.....
۲۶۳.....	هستی‌شناسی.....
۲۶۳.....	انسان‌شناسی.....
۲۶۴.....	تربیت‌پذیری انسان.....
۲۶۵.....	گفتار سوم: اهداف جامعه مطلوب.....
۲۶۸.....	گفتار چهارم: ویژگی‌های جامعه مطلوب.....
۲۶۸.....	عدالت.....
۲۶۹.....	امنیت.....
۲۷۱.....	قانون‌مداری.....
۲۷۲.....	استقلال و آزادی.....
۲۷۳.....	حاکمیت معنویت و اخلاق.....

۲۷۵.....	پیشرفت پایدار.....
۲۷۷.....	نخبه‌گرایی.....
۲۷۸.....	تولی و تبری.....
۲۷۸.....	گفتار پنجم: حاکمان در جامعه اسلامی.....
۲۸۰.....	گفتار ششم: خانواده در جامعه مطلوب.....
۲۸۱.....	گفتار هفتم: رسانه‌های جمعی.....
۲۸۳.....	گفتار هشتم: راهبردهای تحقق جامعه مطلوب.....
۲۸۶.....	گفتار نهم: موانع رسیدن به جامعه مطلوب.....

بخش دوم: نظام‌های منشی و رفتاری اسلام

۲۹۳.....	فصل اول: نظام معنویت اسلامی.....
۲۹۳.....	گفتار اول: کلیات.....
۲۹۳.....	چیستی معنویت.....
۲۹۹.....	ضرورت معنویت.....
۳۰۰.....	جایگاه معنویت در منظومه فکری و اجتماعی امام (ره).....
۳۰۲.....	گفتار دوم: گونه‌شناسی معنویت.....
۳۰۵.....	گفتار سوم: مبانی معنویت.....
۳۰۵.....	الف) مبانی انسان‌شناختی.....
۳۱۲.....	ب) مبانی هستی‌شناختی.....
۳۱۳.....	ج) مبانی معرفت‌شناختی.....
۳۱۴.....	گفتار چهارم: عوامل معنویت.....
۳۱۷.....	گفتار پنجم: کارکردهای معنویت.....
۳۱۹.....	گفتار ششم: موانع معنویت.....
۳۲۰.....	نتیجه.....
۳۲۳.....	فصل دوم: نظام اخلاق اسلامی.....
۳۲۳.....	گفتار اول: کلیات.....
۳۲۳.....	معنای اخلاق.....

- ۳۲۵..... تعریف و جایگاه علم اخلاق
- ۳۲۶..... علم اخلاق و فقه
- ۳۲۷..... علم اخلاق و حقوق
- ۳۲۸..... علم اخلاق و عرفان
- ۳۲۸..... گفتار دوم: اهمیت و کارکردهای تهذیب نفس
- ۳۲۸..... اهمیت و ضرورت تهذیب نفس
- ۳۳۰..... اهداف و کارکردهای تهذیب نفس
- ۳۳۶..... مابعد سوم: منابع نظام اخلاقی
- ۳۳۷..... منابع دینی
- ۳۴۰..... منابع بیرونی
- ۳۴۲..... گفتار چهارم: مبانی و اصول نظام اخلاقی
- ۳۴۳..... مبانی هستی‌شناسی
- ۳۴۶..... مبانی انسان‌شناسی
- ۳۵۰..... اصول نظام اخلاقی امام خمینی
- ۳۵۲..... گفتار پنجم: فضایل و رذایل اخلاقی، عوامل و موانع رشد آنها
- ۳۵۴..... عوامل رشد فضایل اخلاقی
- ۳۵۵..... مربی
- ۳۵۶..... اسوه
- ۳۵۷..... فیض و اراده الهی
- ۳۶۱..... موانع رشد فضایل اخلاقی
- ۳۶۴..... روش‌های تثبیت فضائل اخلاقی
- ۳۶۵..... گفتار ششم: اخلاق کاربردی و حرفه‌ای
- ۳۶۶..... تقوی
- ۳۶۷..... عدالت
- ۳۶۷..... توجه به اقشار ضعیف جامعه
- ۳۶۷..... امانت‌داری
- ۳۶۸..... تواضع

انتقادپذیری.....	۳۶۸
عفو و احسان.....	۳۶۸
اعتراف به گناه و اشتباه.....	۳۶۸
احتیاط و مواظبت بیت‌المال.....	۳۶۹
وجدان کاری.....	۳۶۹
ساده زیستی.....	۳۶۹
لزوم حکومت بر قلب‌ها.....	۳۷۰
بهدم سازندگی کارگزاران و مسئولان قبل از مردم.....	۳۷۰
فصل سوم: نظام تربیت اسلام.....	۳۷۳
گفتار اول: نظام تربیت.....	۳۷۳
چیستی نظام تربیتی.....	۳۷۳
اهمیت نظام تربیتی.....	۳۷۴
گفتار دوم: مبانی تربیت.....	۳۷۵
مبانی معرفت‌شناختی.....	۳۷۵
مبانی هستی‌شناختی.....	۳۷۷
مبانی انسان‌شناختی.....	۳۷۹
گفتار سوم: اهداف تربیت.....	۳۸۲
گفتار چهارم: اصول تربیت.....	۳۸۳
گفتار پنجم: روش‌های تربیت.....	۳۸۶
تفکر.....	۳۸۶
روش سه مرحله‌ای مشارطه، مراقبه، محاسبه.....	۳۸۷
روش موازنه.....	۳۸۷
روش عمل به ضد.....	۳۸۷
روش تلقین و تکرار.....	۳۸۸
گفتار ششم: ساحت‌های تربیت.....	۳۸۸
تربیت الهی.....	۳۸۸
تربیت معنوی.....	۳۸۹

۳۸۹.....	تربیت دینی.....
۳۹۰.....	تربیت انسانی.....
۳۹۰.....	تربیت اخلاقی.....
۳۹۰.....	تربیت اجتماعی.....
۳۹۰.....	تربیت سیاسی.....
۳۹۱.....	تربیت عقلانی.....
۳۹۱.....	تربیت علمی.....
۳۹۱.....	تربیت مادی.....
۳۹۲.....	ستار هفتم: مراحل تربیت.....
۳۹۵.....	گزاره هفتم: اهداف تربیت.....
۳۹۵.....	خداوند.....
۳۹۵.....	انبیاء.....
۳۹۶.....	قرآن.....
۳۹۶.....	ایام الله.....
۳۹۷.....	خانواده.....
۳۹۷.....	نقش ویژه مادر.....
۳۹۹.....	معلم.....
۴۰۰.....	دوستان و همشینیان.....
۴۰۰.....	وراثت.....
۴۰۱.....	معارف و علوم.....
۴۰۱.....	فرهنگ.....
۴۰۱.....	مدرسه.....
۴۰۱.....	دانشگاه.....
۴۰۲.....	رسانه‌ها.....
۴۰۳.....	تغذیه.....
۴۰۳.....	گفتار نهم: موانع تربیت.....
۴۰۳.....	حب نفس، خود بینی و خود خواهی.....

۴۰۴.....	حب دنیا
۴۰۴.....	نفس اماره
۴۰۵.....	شیطان
۴۰۵.....	هم نشینی با اهل معصیت
۴۰۶.....	طاغوت
۴۰۶.....	وابستگی فکری
۴۰۶.....	علا غیر الهی
۴۰۶.....	موسیقی
۴۰۹.....	فصل چهارم: طامعانی اسلام
۴۰۹.....	گفتار اول: نیت
۴۱۲.....	گفتار دوم: ارکان عبادت
۴۱۳.....	دو رکن عبادت: عبادی و معنوی
۴۱۴.....	انحصار عبادت در خداوند تعالی
۴۱۵.....	گفتار سوم: جایگاه نظام عبادی
۴۱۵.....	جایگاه عبادت به معنای خاص
۴۱۶.....	جایگاه عبادت به معنای عام
۴۱۷.....	گفتار چهارم: مبانی نظام عبادی
۴۱۷.....	رابطه عبادت با مالکیت
۴۱۸.....	انحصار تمام حمدها در خداوند متعال
۴۱۸.....	گفتار پنجم: اهداف نظام عبادی
۴۱۹.....	بررسی علت آفرینش انسان در قرآن
۴۲۰.....	بررسی اهداف نظام عبادی
۴۲۲.....	گفتار ششم: ساختار نظام عبادی
۴۲۲.....	تقسیم عبادت به واجب و مستحب
۴۲۳.....	تقسیم عبادت به تکوینی و تشریعی
۴۲۴.....	اقسام عبادت کنندگان

- گفتار هفتم: آداب عبادت..... ۴۲۷
- آداب ظاهری عبادت..... ۴۲۸
- آداب باطنی در عبادت..... ۴۲۸
- عوامل حضور قلب در عبادات..... ۴۳۰
- اقسام حضور قلب در عبادت..... ۴۳۳
- گفتار هشتم: فقه عبادت..... ۴۳۴
- تقسیم واجب به توصلی و تعبدی..... ۴۳۴
- اقسام عبادات تعبدی و تقربی..... ۴۳۶
- گفتار نهم: موانع عبادت..... ۴۳۸
- موانع ظاهره در عبادت..... ۴۳۸
- گفتار دهم: عناصر و مصادیق نظام عبادی..... ۴۴۰
- نماز در سازمان فکری امام (ره)..... ۴۴۰
- حج و روزه در اندیشه امام (ره)..... ۴۴۱
- ارتباط مصادیق نظام عبادی با ولایت اهل بیت (علیهم السلام)..... ۴۴۲
- اهمیت حفظ اسلام و تقدم آن بر انکسار..... ۴۴۲
- گفتار یازدهم: نهادهای عبادی (مسجد، سازمان حج و...)..... ۴۴۳
- مسجد و جایگاه آن در اندیشه امام (ره)..... ۴۴۳
- سفارش های امام (ره) به مسئولین سازمان حج..... ۴۴۴

بخش سوم: نظام های اجتماعی اسلام

- فصل اول: نظام فرهنگ اسلامی..... ۴۵۱
- گفتار اول: کلیات..... ۴۵۱
- چیستی فرهنگ..... ۴۵۱
- اهمیت فرهنگ..... ۴۵۳
- تحول فرهنگی..... ۴۵۴
- انواع فرهنگ..... ۴۵۶
- فرهنگ اسلامی..... ۴۵۹

گفتار دوم: میانی فرهنگ اسلامی.....	۴۶۰
گفتار سوم: اهداف فرهنگ اسلامی.....	۴۶۲
گفتار چهارم: آسیب‌ها و آفات فرهنگی.....	۴۶۵
گفتار پنجم: راهبردهای اصلاح و ارتقای فرهنگ.....	۴۷۲
گفتار ششم: ابزارهای فرهنگی.....	۴۷۵
گفتار هفتم: رسالت اصحاب و دستگاه‌های فرهنگ.....	۴۷۸
رساله اصحاب فرهنگ.....	۴۷۸
رسالت دستگاه‌ها و مراکز فرهنگی.....	۴۸۰
جمع‌بندی.....	۴۸۴
فصل دوم: نظام علمی اسلام.....	۴۸۵
گفتار اول: کلیات.....	۴۸۶
چیستی نظام.....	۴۸۶
چیستی علم و علمی.....	۴۸۷
گفتار دوم: ویژگی‌های علم.....	۴۸۹
گفتار سوم: اقسام علم.....	۴۹۲
اقسام علم در اسلام.....	۴۹۳
اقسام علم در فلسفه.....	۴۹۴
گفتار چهارم: ویژگی‌ها و جایگاه عالم.....	۴۹۵
حرمت شناسی علما.....	۴۹۵
اثرگذاری در جامعه.....	۴۹۶
آداب رفتاری.....	۴۹۶
رسالت شناسی.....	۴۹۷
تأسی به پیشوایان دینی.....	۴۹۷
حراست از حوزه‌های علمیه.....	۴۹۷
اختلاف‌گریزی.....	۴۹۸
پیامدهای حضور عالم بی عمل.....	۴۹۹
جایگاه و ویژگی‌های معلم.....	۵۰۲

- ۵۰۳.....گستره قلمرو فضای تعلیم
- ۵۰۳.....ادب متعلم در برابر معلم در مکتب انبیاء
- ۵۰۴.....معلمی انبیاء و سعادت همه جانبه انسان
- ۵۰۴.....معلم کلید دار سعادت
- ۵۰۵.....گفتار پنجم: حوزه علمیه
- ۵۰۵.....حوزه علمیه، یک حقیقت پایدار
- ۵۰۶.....ویژگی‌های ممتاز حوزه علمیه نجف
- ۵۰۶.....وظایف آموزشی حوزه علمیه
- ۵۰۶.....تالیف پیوسته علمی حوزه علمیه
- ۵۰۷.....ویژگی‌های پژوهشی حوزه علمیه
- ۵۰۸.....حوزه و حفاظ از کتب اسلام
- ۵۰۹.....وظایف اجتماع، سیاست حوزه‌های علمیه
- ۵۱۰.....حوزه‌های علمیه سنی در برابر دشمنان اسلام
- ۵۱۱.....استقلال حوزه علمیه
- ۵۱۲.....لزوم تربیت قاضی و مبلغ در حوزه‌های علمیه
- ۵۱۳.....حوزه علمیه قم، خاستگاه انقلاب اسلامی
- ۵۱۳.....دغدغه‌های امام (ره) نسبت به حوزه‌های علمیه
- ۵۱۶.....گفتار ششم: دانشگاه اسلامی
- ۵۱۶.....مفهوم دانشگاه اسلامی
- ۵۱۷.....ویژگی‌های دانشگاه اسلامی
- ۵۱۸.....فرق دانشگاه اسلامی و دانشگاه غربی
- ۵۱۸.....نقد دانشگاه اسلامی شاهنشاهی
- ۵۱۸.....رضاخان و دشمنی با دانشگاه
- ۵۱۹.....دانشگاه ملی رژیم شاه و پیامد خونین آن
- ۵۱۹.....وحدت حوزه و دانشگاه
- ۵۲۲.....دانشگاه اسلامی و رسالت انسان سازی
- ۵۲۳.....آزادی و استقلال مطلوب مقدماتی دانشگاه

۵۲۳.....	نقش اصلاح دانشگاه در اصلاح کشور
۵۲۳.....	ضرورت تحول فرهنگی در دانشگاه
۵۲۴.....	جهت دادن دانشگاه‌ها در مسیر پرورش انسان الهی
۵۲۴.....	گفتار هفتم: آموزش و پرورش
۵۲۴.....	انبیاء و اهتمام به آموزش و پرورش
۵۲۴.....	آموزش و پرورش بستری برای رسیدن به توحید
۵۲۵.....	ربوبیت پرورش بر آموزش در آئینه منت الهی
۵۲۶.....	بعد منفی آموزش بدون پرورش
۵۲۶.....	ردانه و آدرس و پرورش
۵۲۷.....	ضرورت اصلاح محیط آموزش و پرورش
۵۲۷.....	استقلال محیط آموزش و پرورش
۵۲۷.....	تأکید بر تصفیه محیط آموزش از فرهنگ استعمار
۵۲۹.....	فصل سوم: نظام مدیریت اسلامی
۵۲۹.....	گفتار اول: کلیات
۵۳۱.....	تعریف مسأله
۵۳۲.....	اهداف تحقیق
۵۳۲.....	تعریف مدیریت
۵۳۳.....	تعریف مدیریت اسلامی
۵۳۴.....	جایگاه ولایت فقیه در مدیریت امام
۵۳۶.....	گفتار دوم: مبانی نظری مدیریت
۵۳۷.....	مبانی معرفت‌شناسی
۵۳۸.....	مبانی هستی‌شناسی
۵۴۰.....	مبانی انسان‌شناسی
۵۴۵.....	مبانی جامعه‌شناسی
۵۴۶.....	گفتار سوم: سیره امام در برنامه‌ریزی
۵۴۶.....	چیستی برنامه‌ریزی
۵۴۷.....	انواع برنامه‌ریزی

- ۵۴۷..... دور اندیشی و تدبیر امام
- ۵۵۰..... چشم انداز داشتن و طراحی برنامه بلند مدت
- ۵۵۰..... برنامه‌های دقیق روزانه
- ۵۵۲..... گفتار چهارم: سیره امام در تصمیم‌گیری
- ۵۵۲..... چپستی تصمیم‌گیری
- ۵۵۳..... راهبردهای امام در تصمیم‌گیری
- ۵۵۶..... گفتار پنجم: سیره امام در سازماندهی
- ۵۵۷..... گفتار ششم: سیره امام در انگیزش
- ۵۶۰..... گفتار هفتم: سیره امام در رهبری
- ۵۶۱..... نصرانی‌های رهبری در مدیریت
- ۵۶۲..... سطوح رهبری امام خمینی
- ۵۶۴..... مدل سازمانی رهبری امام خمینی
- ۵۶۶..... گفتار هفتم: سیره امام در نظارت و کنترل
- ۵۶۹..... فصل چهارم: نظام سیاست اسلامی
- ۵۶۹..... گفتار اول: کلیات
- ۵۷۰..... جایگاه نظام سیاسی در منظومه فکری و اجتماعی امام
- ۵۷۵..... گفتار دوم: مبانی نظام سیاسی
- ۵۷۵..... مبانی هستی‌شناسی
- ۵۷۶..... مبانی انسان‌شناسی
- ۵۷۷..... مبانی جامعه‌شناختی و سیاسی
- ۵۷۸..... گفتار سوم: اهداف نظام سیاسی
- ۵۷۸..... تربیت الهی انسان
- ۵۸۰..... تحقق عدالت
- ۵۸۲..... امنیت
- ۵۸۶..... تأمین آسایش و رفاه مردم
- ۵۸۷..... استقلال سیاسی
- ۵۸۸..... آزادی سیاسی

۵۸۹.....	توسعه سیاسی
۵۹۱.....	گفتار چهارم: اصول ارزشی نظام سیاسی
۵۹۱.....	ضرورت وجود همیشگی حکومت
۵۹۳.....	پیوند دین و سیاست و نقد سکولاریسم
۵۹۴.....	مشروعیت حکومت اسلامی (حاکم و قوانین)
۵۹۶.....	گفتار پنجم: اصول راهبردی نظام سیاسی
۵۹۶.....	دولت اسلامی
۵۹۷.....	اصل نفی سبیل
۵۹۸.....	مردم سالاری دینی
۵۹۹.....	مسئولیت اجتماعی و سیاست
۶۰۰.....	کرامت شهروندی
۶۰۲.....	بیداری اسلامی
۶۰۳.....	گفتار ششم: ساختار نظام سیاسی
۶۰۳.....	مقایسه دولت اسلامی
۶۰۴.....	نقش مردم
۶۰۶.....	جایگاه احزاب سیاسی
۶۰۸.....	گفتار هفتم: رفتارهای سیاسی
۶۰۸.....	حاکمان و دولتمردان
۶۱۰.....	شهروندان
۶۱.....	احزاب و گروههای سیاسی
۶۱.....	نخبگان
۶۱۵.....	فصل پنجم: نظام اقتصاد اسلامی
۶۱۵.....	گفتار اول: کلیات
۶۱۶.....	تعریف نظام و نظام اقتصادی
۶۱۷.....	آیا اسلام دارای نظام اقتصادی است؟
۶۱۹.....	روش کشف نظام اسلام
۶۲۰.....	دیدگاه امام درباره نظامهای موجود

- گفتار دوم: مبانی نظام اقتصادی اسلام..... ۶۲۳
- مبانی خداشناختی نظام اقتصادی اسلام..... ۶۲۳
- مبانی جهان‌شناختی نظام اقتصادی اسلام..... ۶۲۴
- مبانی انسان‌شناختی نظام اقتصادی اسلام..... ۶۲۵
- مبانی جامعه‌شناختی..... ۶۲۹
- مبانی معرفت‌شناختی..... ۶۳۱
- گفتار سوم: اهداف نظام اقتصادی..... ۶۳۲
- اهداف کلان..... ۶۳۳
- اهداف پایه..... ۶۳۵
- گفتار چهارم: اصول راهبردی نظام اقتصادی..... ۶۳۹
- اصل حاکمیت مصالح..... ۶۳۹
- اصل استقلال اقتصادی..... ۶۴۱
- اصل آزادی اقتصادی مسئولانه..... ۶۴۲
- اصل حضور مسئولانه دولت..... ۶۴۴
- اصل توزیع عادلانه ثروت و درآمد..... ۶۴۶
- اصل سلامت در روابط مالی..... ۶۴۶
- اصل مالکیت مختلط..... ۶۴۸
- گفتار پنجم: فقه و حقوق اقتصادی..... ۶۵۱
- گفتار ششم: اخلاق اقتصادی..... ۶۵۴
- گفتار هفتم: رفتارهای اقتصادی..... ۶۵۷
- تولید در نظام اقتصادی اسلام..... ۶۵۷
- توزیع در نظام اقتصادی اسلام..... ۶۶۰
- مصرف در نظام اقتصادی اسلام..... ۶۶۱
- گفتار هشتم: نهادهای اقتصادی..... ۶۶۱
- نهاد دولت در نظام اقتصادی اسلام..... ۶۶۲
- نهاد بازار در نظام اقتصادی اسلام..... ۶۶۳

۶۶۷	فصل ششم: نظام حقوق اسلامی
۶۶۷	گفتار اول: کلیات
۶۶۸	اهمیت تحقیق
۶۶۸	اهداف تحقیق
۶۶۸	روش تحقیق
۶۶۸	چستی نظام حقوقی
۶۷۱	بایگاه نظام حقوقی در منظومه امام (ره)
۶۷۲	گفتار دوم: مبانی نظام حقوقی اسلام
۶۷۲	گفتار سوم: اهداف نظام حقوقی
۶۷۴	گفتار چهارم: منابع حقه
۶۷۴	کتاب
۶۷۵	سنت
۶۷۶	اجماع
۶۷۷	عقل
۶۷۷	گفتار پنجم: اصول و قواعد کلی حقوقی
۶۷۸	الزامی بودن حقوق
۶۷۸	ضمانت اجرا
۶۷۹	کلی بودن حقوق
۶۷۹	گفتار ششم: ساختار نظام حقوقی
۶۸۲	گفتار هفتم: حقوق و مسئولیت‌های مردم و دولت
۶۸۱	گفتار هشتم: نهادهای قانون گذاری
۶۸۴	مجلس شورای اسلامی
۶۸۶	شورای نگهبان
۶۸۸	مجمع تشخیص مصلحت نظام
۶۹۱	فصل هفتم: نظام قضایی اسلام
۶۹۲	گفتار اول: کلیات
۶۹۲	اهمیت و جایگاه

۶۹۴.....	اوصاف و شرایط.....
۶۹۷.....	حوزه‌های علمی و قاضی شایسته.....
۶۹۸.....	گفتار دوم: اصول راهبردی قضاوت.....
۶۹۹.....	اصل اسلامی نمودن قضا.....
۷۰۰.....	اصل استقلال قضایی.....
۷۰۱.....	اصل حاکمیت قانون.....
۷۰۲.....	اصل عدالت و انصاف.....
۷۰۴.....	اصل تساوی و برابری.....
۷۰۵.....	اصل احترام به کرامت و حیثیت انسانی.....
۷۰۷.....	گفتار سوم: آیین دادرسی منصفانه.....
۷۰۷.....	تعقیب و کشف جرم.....
۷۰۸.....	احضار متهم.....
۷۰۸.....	عدم اطاله دادرسی.....
۷۰۹.....	آداب رسیدگی به ادله و افسوس.....
۷۱۰.....	حکم و رأی شایسته.....
۷۱۰.....	گفتار چهارم: نظارت بر قاضی و دستگاه قضایی.....
۷۱۳.....	فصل هشتم: نظام امنیتی - دفاعی اسلام.....
۷۱۳.....	گفتار اول: کلیات.....
۷۱۴.....	مفهوم‌شناسی.....
۷۱۵.....	گفتار دوم: جایگاه نظام دفاعی - امنیتی در منظومه فکری و اجتماعی امام.....
۷۱۵.....	جایگاه نظام دفاعی - امنیتی در نظام بینشی امام.....
۷۱۶.....	جایگاه نظام دفاعی - امنیتی در نظام منشی امام.....
۷۱۷.....	جایگاه نظام دفاعی - امنیتی در نظام کنشی امام.....
۷۱۸.....	گفتار سوم: مبانی نظام دفاعی - امنیتی.....
۷۱۸.....	دفاع و جهاد بر اساس عقیده.....
۷۲۰.....	وجوب عقلی و شرعی دفاع.....
۷۲۱.....	عدل ملاک دفاع و ظلم ملاک حمله.....

۷۲۱.....	گفتار چهارم: اهداف نظام دفاعی - امنیتی
۷۲۱.....	حراست از اسلام
۷۲۱.....	امنیت کشور اسلامی
۷۲۲.....	امنیت مسلمانان
۷۲۲.....	حمایت از مظلوم
۷۲۲.....	تبلیغ و معرفی صحیح اسلام
۷۲۳.....	گفتار پنجم: دیدگاه‌های ارزشی نظام دفاعی - امنیتی
۷۲۳.....	امنیت اخلاق اسلامی
۷۲۴.....	اخلاق در سپاه
۷۲۴.....	اخلاق در ارتش
۷۲۵.....	رعایت جهات انسانی
۷۲۵.....	رعایت اتحاد و همدلی
۷۲۶.....	رعایت موازین اسلامی
۷۲۶.....	حکم قتل سربازان مسلمان دشمن
۷۲۶.....	تصرف فردی در غنائم عمومی ممنوع
۷۲۷.....	اسراف و تبذیر در جبهه‌ها ممنوع
۷۲۷.....	تخلف از دستورات فرمانده حرام و موجب مجازات
۷۲۷.....	کوچک‌ترین کوتاهی در رعایت اصول امنیتی گناهی بزرگ
۷۲۷.....	رعایت اخلاق اسلامی در برخورد با اسراء
۷۲۷.....	گفتار ششم: تحلیل عملکرد دفاعی - امنیتی امام
۷۲۸.....	تقویت نیروهای مسلح
۷۲۸.....	مقابله مقتدرانه و همه جانبه با دشمن
۷۲۹.....	آمادگی کامل نیروهای مسلح
۷۳۰.....	توجه دولت، مجلس و مردم به نیروهای مسلح
۷۳۰.....	گفتار هفتم: اصول راهبردی نظام دفاعی - امنیتی
۷۳۰.....	دفاع و حفظ امنیت بر اساس امر و مقصد الهی
۷۳۰.....	دفاع و جهاد بر اساس عقیده

۷۳۱.....	دفاع از اسلام
۷۳۱.....	دفاع از کشور اسلامی
۷۳۱.....	تبلیغ و معرفی صحیح اسلام
۷۳۲.....	دفاع و حفظ امنیت بر اساس تکلیف
۷۳۲.....	پیروی از امام حسین
۷۳۲.....	گفتار هشتم: ساختار نظام دفاعی - امنیتی
۷۳۲.....	ضرورت وجود همه نهادهای دفاعی - امنیتی
۷۳۳.....	سپاه
۷۳۳.....	ارتش
۷۳۴.....	کمیته انقلاب اسلامی
۷۳۴.....	ژاندارمری و شهربانی
۷۳۵.....	بسیج
۷۳۶.....	وزارت اطلاعات و وزارت دفاع
۷۳۶.....	ضرورت هماهنگی و اتحاد بین نهادهای دفاعی - امنیتی
۷۳۸.....	فعالیت نهادهای دفاعی - امنیتی بر اساس اسلام
۷۳۹.....	ارتباط نیروهای نظامی و انتظامی با مردم

بخش چهارم: اهداف اجتماعی اسلام

۷۴۵.....	فصل اول: استقلال اسلامی
۷۴۵.....	گفتار اول: کلیات
۷۴۵.....	ضرورت، چیستی استقلال
۷۴۸.....	جایگاه استقلال در منظومه فکری امام خمینی (ره)
۷۴۹.....	گفتار دوم: مبانی استقلال
۷۵۱.....	گفتار سوم: اهداف استقلال
۷۵۱.....	عزت ملی
۷۵۴.....	قطع وابستگی
۷۵۶.....	به دست آوردن آزادی واقعی

۷۵۷.....	خودباوری ملی (ما می‌توانیم).....
۷۵۷.....	استقلال تربیتی.....
۷۵۹.....	استقلال نخبگی.....
۷۶۰.....	گفتار چهارم: انواع استقلال نظام.....
۷۶۰.....	استقلال فکری و فرهنگی.....
۷۶۲.....	استقلال علمی.....
۷۶۳.....	استقلال سیاسی.....
۷۶۵.....	استقلال حزبی.....
۷۶۸.....	استقلال رسانه.....
۷۷۰.....	استقلال اقتصادی.....
۷۷۵.....	فصل دوم: آزادی اساسی.....
۷۷۵.....	گفتار اول: کلیات.....
۷۷۶.....	ضرورت آزادی.....
۷۷۷.....	چیستی آزادی.....
۷۸۰.....	گفتار دوم انواع آزادی.....
۷۸۴.....	آزادی فکری - اعتقادی.....
۷۸۵.....	آزادی اخلاقی - گرایشی.....
۷۸۶.....	آزادی فقهی - کنشی.....
۷۸۶.....	محدودیت‌های شرعی و فقهی.....
۷۸۷.....	گفتار سوم: جایگاه آزادی در منظومه فکری امام خمینی.....
۷۸۹.....	نسبت بین آزادی، معنویت و عدالت.....
۷۹۰.....	نسبت بین آزادی و امنیت.....
۷۹۱.....	نسبت آزادی و استقلال.....
۷۹۲.....	گفتار چهارم: مبانی آزادی.....
۷۹۲.....	مبانی هستی‌شناختی آزادی.....
۷۹۳.....	مبانی انسان‌شناختی آزادی.....
۷۹۴.....	مبانی معرفت‌شناختی آزادی.....

- ۷۹۴..... گفتار پنجم: ملاک آزادی
- ۷۹۵..... گفتار ششم: اصول راهبردی آزادی
- ۷۹۵..... کرامت انسانی
- ۷۹۶..... اصل آزادی همه در انتخاب سرنوشت
- ۷۹۶..... اصل معقول و منطقی بودن آزادی
- ۷۹۶..... گفتار هفتم: آفات و آسیب‌های آزادی
- ۷۹۶..... مضر به حال جامعه
- ۷۹۷..... فساد آوری آزادی
- ۷۹۷..... انتقاد از ک...
- ۷۹۷..... طرح و ر...
- ۷۹۸..... گفتار هشتم: برص‌های آزادی
- ۷۹۸..... آزادی فردی
- ۷۹۹..... آزادی اجتماعی
- ۸۰۰..... آزادی سیاسی
- ۸۰۱..... آزادی اقتصادی
- ۸۰۳..... آزادی فرهنگی
- ۸۰۴..... گفتار نهم: مصادیق آزادی
- ۸۰۴..... آزادی عقیده و فکر
- ۸۰۶..... آزادی بیان
- ۸۰۷..... آزادی جنسی
- ۸۰۹..... فصل سوم: عدالت اسلامی
- ۸۰۹..... گفتار اول: کلیات
- ۸۱۱..... چیستی عدالت
- ۸۱۴..... اهمیت عدالت اجتماعی
- ۸۱۶..... گفتار دوم: اقسام عدالت
- ۸۱۶..... گفتار سوم: اصول راهبری عدالت اجتماعی
- ۸۱۶..... عدالت فردی (اخلاق)

- ۸۱۷.....حکومت صالحان
- ۸۱۹.....برخورداری از قانون صحیح و اجرای آن
- ۸۲۱.....پیوند استوار دولت و مردم
- ۸۲۲.....نظارت اجتماعی
- ۸۲۳.....گفتار چهارم: گستره عدالت اجتماعی
- ۸۲۴.....عدالت اقتصادی
- ۸۲۷.....عدالت سیاسی
- ۸۳۰.....عدالت فرهنگی
- ۸۳۳.....عدالت قضایی
- ۸۳۵.....عدالت اداری
- ۸۳۷.....گفتار پنجم: نسبت عدالت اجتماعی با امور دیگر
- ۸۳۷.....نسبت عدالت با آزادی
- ۸۳۸.....نسبت عدالت با ایمان
- ۸۳۸.....نسبت عدالت با حقوق
- ۸۳۹.....گفتار ششم: مبانی عدالت اجتماعی
- ۸۳۹.....اصل توحید
- ۸۴۰.....تساوی ذاتی انسان‌ها
- ۸۴۰.....یقین داشتن به آرمان عدالت و تدبیر عملی
- ۸۴۱.....گفتار هفتم: موانع تحقق عدالت اجتماعی
- ۸۴۱.....وجود حاکمان مستبد و ظالم
- ۸۴۱.....فرهنگ استعماری
- ۸۴۳.....اختلاف طبقاتی
- ۸۴۴.....جهل و بی‌سوادی
- ۸۴۵.....گفتار هشتم: پیامدهای عدالت اجتماعی
- ۸۴۵.....ایجاد الفت و نزدیکی بین انسان‌ها
- ۸۴۶.....رفع فقر و نیاز مادی
- ۸۴۶.....ایجاد محیط مطلوب و توأم با آرامش

۸۴۷.....	حفظ و بقای نظام سیاسی.....
۸۴۷.....	توسعه معرفت الهی.....
۸۴۸.....	مهار و اصلاح جامعه.....
۸۴۸.....	نتیجه.....
۸۵۱.....	فصل چهارم: پیشرفت اسلامی.....
۸۵۱.....	گفتار اول: کلیات.....
۸۵۱.....	طرح مسأله.....
۸۵۳.....	گفتار دوم: هسته سخت الگوی غربی و اسلامی توسعه.....
۸۵۳.....	هسته سخت الگوی غربی توسعه.....
۸۵۷.....	هسته سخت نظریه اسلامی پیشرفت از منظر امام.....
۸۷۳.....	نتیجه.....
۸۷۵.....	فصل پنجم: تمدن اسلام.....
۸۷۵.....	گفتار اول: کلیات.....
۸۷۶.....	چیستی تمدن.....
۸۷۷.....	جایگاه تمدن در منظومه فکری اجتماعی امام خمینی.....
۸۷۸.....	گفتار دوم: عناصر سازنده تمدن.....
۸۷۹.....	دین.....
۸۸۱.....	سیاست.....
۸۸۲.....	عقلانیت.....
۸۸۴.....	گفتار سوم: شاخص‌های تمدن.....
۸۸۷.....	گفتار چهارم: انواع تمدن.....
۸۸۷.....	تمدن مادی و معنوی.....
۸۸۸.....	تمدن غربی و تمدن اسلامی.....
۸۹۲.....	تمدن استعماری و تمدن استکباری.....
۸۹۶.....	گفتار پنجم: فرآورده‌های تمدن.....
۸۹۷.....	گفتار ششم: آسیب‌شناسی تمدن غربی.....
۸۹۹.....	گفتار هفتم: عوامل انحطاط مسلمین.....

عوامل خارجی.....	۹۰۱
عوامل داخلی.....	۹۰۵
گفتار هشتم: راه‌های درمان عقب‌ماندگی.....	۹۰۶
استقلال و رهایی از وابستگی.....	۹۰۶
کمک رسانه‌ها به رشد نیروی انسانی.....	۹۰۸
اصلاح مراکز علمی.....	۹۰۹
دست‌سلمانان.....	۹۱۰
هشیاری و بیداری ملت.....	۹۱۱
توجه به روایات.....	۹۱۱
لزوم توجه همگانی در ترویج کشاورزی.....	۹۱۲
توجه به خواسته‌های مردم.....	۹۱۲
جمع‌بندی.....	۹۱۳
فهرست منابع.....	۹۱۵
فهرست آیات.....	۹۳۱
فهرست روایات.....	۹۳۹
نمایه.....	۹۴۳

پیشگفتار

در رتبه پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، بار دیگر دین و معرفت دینی به ویژه تعلیم معالی اسلامی، به عنوان فکر و فرهنگ مرفعی و نجات بخش آدمی، در عرصه حیات انسان معاصر ظاهر شد. تجدید حیات تعلیم و حیانی و ارزش های اسلامی از سبب بیداری و خودباوری ملت های مسلمان و احیای روح ستم سیزی در آنان شد و از دیگر سو باعث نمایان تر شدن سست پایگی مسلک ها و مکاتب سری و نظام های مبتنی بر آنها گشت.

بایستگی تحقیقات دقیق و منسجم نظریه پروری و نوآوری پیرامون زیرساخت های اندیشه دینی و نظامات اجتماعی مبتنی بر آن و ضرورت پرداخت علمی و روزآمد به حوادث واقعه فکری، به فراخور شرایط کنونی و درخور این رستخیز عظیم و نیز لزوم آسیب شناسی در حوزه فرهنگ ملی و باورداشت های رایج دینی به منظور عرضه صحیح و دفاع معقول از اندیشه دینی و زدودن پیرایه های موهوم و موهون از ساخت قدسی دین و تبیین و عرضه صحیح و دفاع معقول از اندیشه دینی و صیانت از هویت فرهنگی و سلامت فکری امت را تحصیل کرده و نسل جوان کشور، تأسیس نهاد علمی پژوهشی و آموزشی، دانشگاهی و حوزوی محض و کارآمدی را فرض می نمود.

بر این اساس «پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی» به عنوان یک نهاد علمی فکری حسب الامر و بر اساس نظر رهبر فرهیخته انقلاب اسلامی آیت الله العظمی خامنه ای (مدظله العالی) و با تلاش فراوان آیت الله علی اکبر رشاد در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد.

این پژوهشگاه دارای شخصیتی حقوقی، مستقل و در حکم نهاد عمومی و غیر دولتی و غیر انتفاعی است که در قالب چهار پژوهشکده حکمت و دین پژوهی، نظام‌های اسلامی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی و دانشنامه‌نگاری دینی و همچنین مرکز پژوهش‌های جوان فعالیت می‌کند.

پژوهشکده حکمت و دین پژوهی، که مشتمل بر شش گروه علمی با عنوان‌های «معرفت‌شناسی»، «مطالعات قرآن و حدیث»، «فلسفه»، «کلام»، «عرفان» و «منطق فهم دین» است، در جهت تحقق اهداف ذیل فعالیت می‌نماید:

۱. باز پژوهی و باز پیرایی حکمت و کلام و معارف اسلامی،

۲. تبیین ساماندهی مناسب مباحث زیر ساختی اندیشه دینی،

۳. ایجاد مرز مناسب برای تعمق و پویایی و بالندگی اندیشه دینی،

۴. پاسخ به شبهات انانی در قلمرو عقاید و کلام اسلامی،

۵. نقد مکاتب فکری معارض در حوزه زیر ساخت‌های اندیشه دینی.

در راستای تحقق اهداف فوق هر یک از گروه‌ها، پس از تهیه عنوان‌های مطالعاتی اساسی و اولویت‌گذاری، تهیه پیش‌طرح و تصویب آن در شورای علمی گروه، آن را به اعضای هیئت علمی خود و یا محققان عرصه حکمت و دین پژوهی واگذار نموده و با نظارت بر روند اجرای تحقیق و تایید نهایی، برای دسترسی عموم دانش‌پژوهان این عرصه، آن را به چاپ و نشر می‌رسانند. همچنین گروه‌های مختلف می‌توانند طی قرارداد همکاری با نهادهای همسو پروژه‌های تحقیقاتی را به مرحله اجرا درآورند.

تحقیق حاضر که در قالب مجموعه مقالات و تحت اشراف علمی جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالحسین خسروپناه و دیگر محققان توانمند در این حوزه ارائه می‌گردد، از جمله این همکاری‌های علمی است.

اثر «منظومه فکری امام خمینی (ره)»، در قالب نظریه نظام‌های بینشی (جهان بینی)، ارزشی و رفتاری، و کنشی (نظام‌های اجتماعی و اهداف اجتماعی) تدوین شده است. برخی از پرسش‌های این تحقیق عبارت است از: نظام فکری مطلوب نزد امام خمینی در عرصه بینش، ارزش و کنش چیست؟ اصول

راهبری رسیدن به این نظام چیست؟ نهادهای مرتبط با نظام‌های بینشی، ارزشی و کنشی برای تحقق نظام جامعه مطلوب دارای چه وظایف اساسی هستند؟ این اثر در صدد است تا با مطالعه مجموعه مکتوبات، منشورات، بیانیه‌ها و سخنرانی‌های بنیانگذار نظام جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی، هندسه و منظومه فکری معرفتی ایشان را به نگارش در آورد. این اثر نشان می‌دهد که منظومه فکری امام خمینی، بیانگر گفتمان و جریان فکری-فرهنگی ویژه‌ای است که هم ادامه‌دهنده گفتمان فکری علمای گذشته، همچون شیخ مفید، شیخ فرید، خواجه نصیر، صاحب جواهر، سید عبدالحسین لاری و دیگران است و هم با رویکردی بسطی به مسایل معاصر می‌پردازد و از جریان‌ها و گفتمان‌های معاصر و همچنین جریان سنتی بی‌توجه به دغدغه‌های انسان معاصر، جریان روشنفکری غربی، و روش‌زده، جریان روشنفکری دینی التقاطی، جریان تجددستیزی و سنت‌گرایی، و جریان اخباری نوین و ضد عقلانی، متمایز است. در انتها لازم است از همه دست‌اندرکاران این پروژه، اعم از: مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری که حمایت مالی پروژه را بر عهده داشته است، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) که اجازه چاپ و انتشار این اثر را به عنوان یک برداشت از منظومه فکری حضرت امام صادر کردند، شورای علمی و ارزیابان محترم مقالات مندرج در این اثر، نویسندگان این مقالات، مسئول علمی و اجرایی پروژه جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالحسین خسروپناه، و دبیر اجرایی پروژه جناب حجت الاسلام والمسلمین مهدی شاهرخ اصفهانی، تشکر و قدردانی به عمل آید.

پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی
پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی